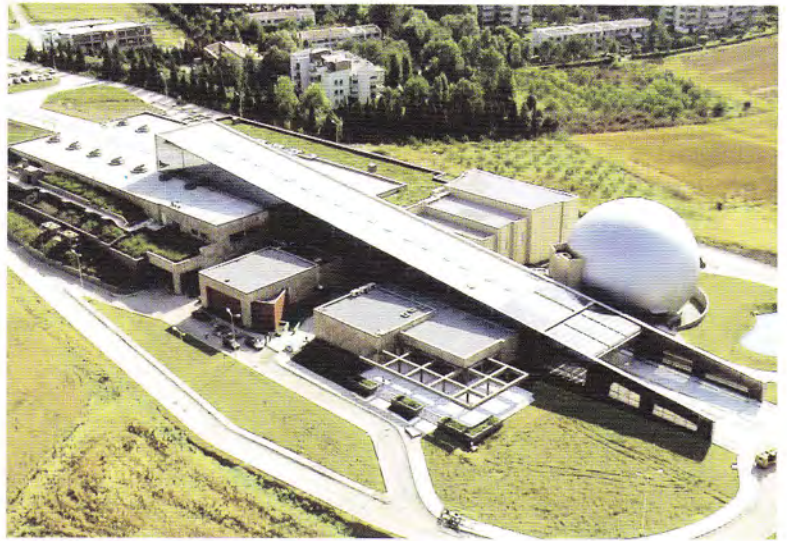

Προετοιμασία για τα εγκαίνια και την έναρξη λειτουργίας

Σε απόσταση αναπνοής, όπως συνηθίζεται να λέμε, βρισκόμαστε από την ημέρα των εγκαινίων και της έναρξης λειτουργίας του Κέντρου. Πριν από τις αρχές του Σεπτεμβρίου, όπως φαίνεται και στην εντυπωσιακή φωτογραφία, είχαν ολοκληρωθεί όλες οι κτιριακές, μηχανολογικές και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις και το προσωπικό είχε εγκατασταθεί στα γραφεία του δεύτερου ορόφου. Έχουν γίνει οι βασικές δοκιμές στον ηλεκτρονικό εξοπλισμό του πλανητάριου, με τις 150 ανακλινόμενες θέσεις, του κινηματοθέατρου, με τις 300 αμφιθεατρικές θέσεις και του προσομοιωτή εικονικής πραγματικότητας, με τις 18 θέσεις. Η αμφιθεατρική αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, με τις 200 θέσεις, όπου και έγινε η Γενική Συνέλευση του Σωματείου, ήταν ουσιαστικά έτοιμη από τον Μάρτιο.

Βέβαια πολλά έχουν να γίνουν ακόμα. Στα εγκαίνια δε θα υπάρχει η οριστική περιήφραξη του οικοπέδου και ο περιβάλλον χώρος δεν θα έχει την τελική διαμόρφωση. Τα μουσειολογικά εκθέματα δε θα βρίσκονται ακόμα στη θέση τους, ούτε θα λειτουργούν οι χώροι εστίασης και πώλησης επιστημονικών και εκπαιδευτικών ειδών.

Χάρης όμως στις συνεχείς ενέργειες του Προέδρου του Ιδρύματος καθηγητή κ. Αθ. Τσαυτάρη, στη σημαντική συμβολή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, τις άσκνες προσπάθειες και τη τεχνογνωσία του προσωπικού του Κέντρου αντιμετωπίστηκαν με επιτυχία πολλά από τα σοβαρά προβλήματα και τις περιπλοκές που δεν μπορεί να αποφύγει κάθε έργο αυτού του μεγέθους και της πολυπλοκότητας. Ένα έργο που συγχρηματοδοτείται από

δύο Υπουργεία και μια Ευρωπαϊκή Τράπεζα και στο πλαίσιο του Ιδρύματος εποπτεύεται από επτά Υπουργεία!

Σε πολύ μικρό διάστημα, το Κέντρο Διάχυσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας θα είναι έτοιμο να δεχθεί και να εντυπωσιάσει, στη παρούσα φάση, τους επισκέπτες του με τα επιστημονικά και εκπαιδευτικά θεάματα που θα αρχίσει να προσφέρει στους επισκέπτες. Ασφαλώς δε το Κέντρο θα συνεχίσει να συμπληρώνεται και να αναπτύσσεται, σύμφωνα με τα σχέδια και τα οράματα που υπάρχουν, σε βάθος χρόνου.

Τα μέλη του Σωματείου περιμένουν τις προσκλήσεις για τα εγκαίνια.

Καθηγητής Δ. Ψύλλος Πρόεδρος

Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Η

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Σωματείου
"ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ"

προσκαλεί το μέλη και τους φίλους του Σωματείου
στην πρώτη διάλεξη της νέας περιόδου,
που θα πραγματοποιηθεί την Τρίτη 19 Οκτωβρίου 2004, στις 8μμ,
στο φιλόξενο αμφιθέατρο του Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης,
(Πλατεία Ιπποδρομίου, Μέγαρο Μπίλη)

Θέμα: **ΤΟ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ** της Ουάσιγκτον
Ομιλήτης: κ. Μάνος Ιατρίδης, Επίτιμος Πρόεδρος του Δ. Σ.

Ο Πρόεδρος
Δ. Ψύλλος

Ο Γεν Γραμματέας
Ι.Ε. Παπαευσταθίου

Το 3ο Τεύχος

Με το τεύχος αυτό κάνουμε ένα σημαντικό βήμα προς τον στόχο της διεύρυνσης του ορίζοντα του έντυπου και του περιορισμού της εσωστρέφειας και αναφοράς μόνο σε ζητήματα του Σωματείου και του Ιδρύματος.

Στόχος είναι να εξελιχθεί η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ από ένα μικρό, ενδιαφέρον, ίσως, "Newsletter" σε ένα αξιόλογο ενημερωτικό και επιμορφωτικό για τους αναγνώστες του έντυπο, με επίκεντρο τις δραστηριότητες των άλλων τεχνολογικών μουσείων, τις προσπάθειες για διάδοση των επιστημονικών γνώσεων και την παρακολούθηση της επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου σε παγκόσμιο επίπεδο.

Πιο αναλυτικά, στο στάδιο αυτό η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ θα περιλαμβάνει θέματα που αφορούν α. την ανάπτυξη και δραστηριοποίηση του (δικού μας) Κέντρου Διάδοσης Επιστημών και Μουσείου Τεχνολογίας, στο οποίο αναφερόμαστε ως "το Ίδρυμα". β. Τη δραστηριότητα των Φίλων του Τεχνικού Μουσείου, στο οποίο θα αναφερόμαστε ως "το Σωματείο". γ. Στην πόλη της Θεσσαλονίκης, κυρίως ως προς τα πολιτιστικά, αναπτυξιακά και τεχνολογικά δρώμενα. δ. Στο Δήμο της Θέρμης, ο οποίος μας παραχώρησε το οικόπεδο για την ανέγερση του κτιριακού συγκροτήματος και ε. Στην οργάνωση και λειτουργία άλλων τεχνικών μουσείων και μουσειολογικές δραστηριότητες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Και σε ενδιαφέροντα επιστημονικά και τεχνολογικά θέματα

Το πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση πραγματοποιείται σήμερα: η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ γίνεται οκτασέλιδη και καθιερώνονται τρεις μόνιμες σελίδες: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΞΕΝΑ ΜΕΓΑΛΑ ΜΟΥΣΕΙΑ, ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΜΑΣ και ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ.

Μπορούμε ακόμη, με την ευκαιρία της επιστολής του κ. Ν. Οικονόμου και την τοποθέτηση του κ. Στ. Μπαλή, να καθιερώσουμε μία στήλη "ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ", προχωρώντας έτσι στην πολύ χρήσιμη "αμφίδρομη επικοινωνία". Περιμένουμε, λοιπόν, σχόλια και προτάσεις.

Καθώς το έντυπο απευθύνεται κυρίως προς τα μέλη του Σωματείου, το οποίο βασίζεται στην ενεργοποίηση και δραστηριοποίησή τους για την πραγματοποίηση των στόχων του, υπενθυμίζουμε ως πρώτη ευθύνη την τακτική συμμετοχή στις εκδηλώσεις που οργανώνονται για τα μέλη.

Να σημειώσουμε, τέλος, ότι η έκδοση των τριών αυτών τευχών πραγματοποιήθηκε με την χορηγική ενίσχυση μελών του Σωματείου και συγκεκριμένα της κ. Α. Νταλιάνη, (Ασφαλιστικός Οργανισμός ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ), του κ. Π. Τσουκαλά, (Εταιρία Κατασκευών ΓΕΤΕΜ Α.Ε.), και του κ. Μ. Δούφου, (Συστήματα πληροφορικής LOGISMOS). Ελπίζουμε πως η πολύτιμη αυτή προσφορά θα δημιουργήσει θεσμό μεταξύ των μελών.

Επιτροπές δραστηριοτήτων

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Σωματείου, στη Συνεδρίαση της 21ης Ιουνίου, αποφάσισε τη συγκρότηση Επιτροπών οι οποίες θα έχουν την ευθύνη του σχεδιασμού και της οργάνωσης των βασικών δραστηριοτήτων του Σωματείου.

Οι οκτώ Επιτροπές που δημιουργήθηκαν ανέλαβαν να ετοιμάσουν προτάσεις και προγράμματα που θα συζητηθούν στην επόμενη συνεδρίαση του Συμβουλίου.

Στην πρώτη φάση, στις Επιτροπές μετέχουν μόνο μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Στη συνέχεια, προσκαλούνται τα μέλη του Σωματείου να δηλώσουν (στον Γενικό Γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου κ. Γιάννη Παπαευσταδίου) το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή και δραστηριοποίηση σε κάποια από τις Επιτροπές αυτές.

Οι τομείς που καλύπτουν οι Επιτροπές και τα άτομα που μετέχουν σ' αυτές είναι τα εξής:

- 1. Εξεύρεση Πόρων**
Α. Νταλιάνη, Χ. Παπαδάκης
- 2. Επιμορφωτικές και Ψυχαγωγικές Εκδηλώσεις**
Μ. Ιατριδής, Σ. Μπαλής, Δ. Ψύλλος
- 3. Εκδρομές και Επισκέψεις**
Σ. Μπαλής, Α. Νταλιάνη, Ι. Παπαευσταδίου
- 4. "ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ" και Ιστοσελίδα**
Μ. Ιατριδής, Χ. Παπαδάκης
- 5. Πλανητάριο**
Χ. Βάρβογλης, Π. Καριώτογλου
- 6. Τεχνοπάρκο και Εστία Καινοτομίας**
Μ. Ιατριδής, Π. Καριώτογλου, Δ. Ψύλλος
- 7. Κλασσικά Αυτοκίνητα**
Χ. Παπαδάκης, Ι. Παπαευσταδίου
- 8. Βιβλιοθήκη**
Π. Καριώτογλου, Σ. Μπαλής

Με την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του Σωματείου, όχι μόνο θα προστεθούν καινούρια μέλη στις παραπάνω Επιτροπές αλλά και θα δημιουργηθούν και νέες Επιτροπές.

Στο επόμενο τεύχος της Ενημέρωσης θα υπάρξει λεπτομερής αναφορά στις προτάσεις που υπέβαλαν οι Επιτροπές, καθώς και στα μέλη που προσφέρθηκαν να μετάρουν στις Επιτροπές.

Πώς βλέπουν οι ποιητές την τεχνολογία

*Σκέψεις του μαθηματικού κ. Στέφανου Μπαλή,
μέλους του ΔΣ του Σωματείου*

Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας. Με μια λέξη "Τεχνόπολις", το νέο χαρακτηριστικό γνώρισμα κάθε σύγχρονης πόλης. Ένας χώρος που φιλοδοξεί να γνωρίσει και στους μη ειδικούς και κύρια στα παιδιά και τους νέους, τα επιτεύγματα της επιστήμης και τις εφαρμογές τους. Τα τεχνολογικά δημιουργήματα.

Έτσι ο αναπτυγμένος κόσμος έχει μετατραπεί σε μια τεχνοκρατία, από την οποία δεν μπορεί να οπισθοδρομήσει.

Καλό ή κακό; Δύσκολο να αποτιμηθεί με ένα ναι ή ένα όχι. Ίσως ο ποιητής Stephen Vincent Benet έδωσε τη μοναδική απάντηση που έχει κάποιο νόημα:

Αν τελικά πρέπει να πεις κάτι, μην πεις τίποτ' από αυτά τα δύο. Ούτε ότι "είναι θανατηφόρα καταραμένη μαγεία, ούτε ότι "είναι ευλογία". Πες μόνο ότι "εδώ είναι".

Ο ποιητής Γιάννης Κοντός με το ποίημά του "Η μνήμη των κομπιούτερς" θίγει με ποιητικό τρόπο τις δυνατότητες των κομπιούτερς και τα προβλήματα που προκύπτουν από την αλόγιστη χρήση τους, όταν οι κομπιούτερς δεν είναι μόνον εργαλείο, αλλά γίνονται ρυθμιστές της ζωής μας.

Η ΜΝΗΜΗ ΤΩΝ ΚΟΜΠΙΟΥΤΕΡΣ

(από τη συλλογή *Ο αθλητής του τίποτα*, του Γιάννη Κοντού)

*Το χάδι στο λαιμό σου
δεν το πιάνει το πεδίο ενέργειας
του κομπιούτερ. Δεν μπαίνει στο
πρόγραμμά του. Αρνείται αυτές
τις λεπτομέρειες. Ούτε τις κάλτσες σου
πιάνει, γιατί τις έχεις στο χέρι
και ακουμπάει στον ώμο μου.
Τα φιλιά σου τα μεταγράφει
ως θερμότητα. Δεν βλέπει τον
αποχαιρετισμό, το φως που κάνει
ρίγες στη φούστα σου. Ούτε το μολύβι
που γράφει τις παραγγελίες
για τον μπακάλη. Κάνει ένα μονότονο
θόρυβο, σαν ανεμιστήρας, και βγάζει
ταινίες με στοιχεία για πολύ σοβαρά πράγματα.
Την τετραγωνική ρίζα της λύπης
δεν θα τη βρει ποτέ, ούτε
το ενδιαφέρει. Θα ανακαλύψει
πολλά και διάφορα, αλλά
τα μικρά, τα μισοσβησμένα,
θα τα έχει σε κενό στις καταγραφές
με τα αδροίσματά του.*

Διόρθωση ανακρίβειας

Αμέσως μετά την κυκλοφορία του προηγούμενου τεύχους της ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, πήραμε από τον καθηγητή και Επίτιμο Πρόεδρο του Σωματείου μας κ. Ν. Οικονόμου την επιστολή που ακολουθεί.

Ευχαριστούμε τον καθηγητή κ. Οικονόμου για την επισήμανση και ζητούμε συγγνώμη από τον φίλο κ. Κ. Σκυφαλίδη για την παράλειψη του ονόματός του από το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο. Πράγματι, η κ. Α. Νταλιάνη αντικατέστησε τον κ. Κ. Σκυφαλίδη το 1980 και ο κ. Π. Τσουκαλάς μπήκε στο Συμβούλιο μετά το θάνατο του Γιώργου Φωκίδη.

* * * * *

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Κ. Ν. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

From: Nikolaos Oikonomou
[mailto:economou@auth.gr]
Sent: Sunday, July 04, 2004 2:27 PM
To: board@tmth.edu.gr
Subject:

*Προς τον Πρόεδρο του Σωματείου "Φίλοι του
Τεχνικού Μουσείου"
καθηγητή κ. Δ. Ψύλλο*

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Όταν από επίσημη έκδοση και από τον πλέον αρμόδιο για το θέμα τον Γ.Γ. του Σωματείου εκτίθεται η ιστορία του Τεχνικού Μουσείου θα περιμένε κανείς να παρουσιάζεται αντικειμενικά και όχι συναισθηματικά.

Το πρώτο Συμβούλιο του Σωματείου «Τεχνικό Μουσείο Θεσσαλονίκης» 1978 αποτελείτο από τους Μάνο Ιατρίδη, Γ. Φωκίδη, Ι. Παπαευσταθίου, Κ. Σκυφαλίδη και τον υποφαινόμενο.

Το 1980 ο κ. Σκυφαλίδης αντικαταστάθηκε από την κ. Α. Νταλιάνη. Ο κ. Π. Τσουκαλάς μπήκε στο Συμβούλιο μετά το θάνατο του Γιώργου Φωκίδη.

Επειδή είστε υπεύθυνος της έκδοσης της «ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ» παρακαλώ στο επόμενο Τεύχος να καταχωρηθεί η διόρθωση ώστε η ιστορία και η προσφορά να μην αλλοιώνονται.

*Ν. Α. Οικονόμου
Επίτιμος Πρόεδρος του Σωματείου*

Smithsonian Institution

Το μεγαλύτερο συγκρότημα Μουσείων και Ερευνητικών Κέντρων του Κόσμου. Βρίσκεται στην Ουάσιγκτον των Ηνωμένων Πολιτειών. Αποτελείται από 17 μουσεία και πινακοθήκες, τον Εθνικό Ζωολογικό Κήπο και 9 Ερευνητικά Κέντρα. Το σύνολο των αντικειμένων και εκθεμάτων στις διάφορες συλλογές ξεπερνά τα 143 εκατομμύρια, μεταξύ των οποίων πολλοί από τους πιο σημαντικούς καλλιτεχνικούς, επιστημονικούς και ιστορικούς θησαυρούς των Ηνωμένων Πολιτειών. Και ο αριθμός των εκθεμάτων αυξάνει καθημερινά.

Μεταξύ των μουσείων του συγκροτήματος είναι το Εθνικό Μουσείο Αμερικανικής Ιστορίας, το Εθνικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, το Εθνικό Μουσείο Αφρικανικής Τέχνης, το Εθνικό Ταχυδρομικό Μουσείο, το Εθνικό Αεροπορικό και Διαστημικό Μουσείο. Η Πινακοθήκη Freer, η οποία εγκαινιάστηκε το 1923, περιλαμβάνει περισσότερα από 28.000 έργα ασιατικής τέχνης που καλύπτουν την περίοδο από την 4η χιλιετήριδα π.Χ. μέχρι σήμερα. Η Πινακοθήκη Arthur M. Sackler, που εγκαινιάστηκε το 1987, βρίσκεται σχεδόν εξ ολοκλήρου κάτω από το έδαφος για να εξασφαλιστούν οι συνθήκες που είναι απαραίτητες για την προστασία των ευαίσθητων στην υγρασία και θερμοκρασία εκθεμάτων

Αλλά δεν είναι μόνο ο αριθμός των εκθεμάτων που αυξάνει καθημερινά. Ανοίγουν και καινούρια Μουσεία. Στις 21 Σεπτεμβρίου 2004 έγιναν τα εγκαίνια του Εθνικού Μουσείου των Ινδιάνων της Αμερικής, και για τις 11 Νοεμβρίου 2004 έχουν προγραμματιστεί τα εγκαίνια του πρώτου εκθετηρίου που καλύπτει πλήρως τη στρατιωτική ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών. Το εντυπωσιακό αυτό εκθετήριο ονομάζεται "Το τίμημα της Ελευθερίας". Σε όλα τα Μουσεία του Smithsonian Institution η είσοδος είναι ελεύθερη.

Η ιστορία του Smithsonian Institution ξεκινά το 1829 με την προσφορά 500.000 δολαρίων από τον βρετανό επιστήμονα James Smithson. Κανένας δε γνωρίζει ακριβώς γιατί ο Smithson, ο οποίος ποτέ του δεν είχε επισκεφθεί τις Ηνωμένες Πολιτείες, προσέφερε την περιουσία του στις ΗΠΑ "για να

συσταθεί στην Ουάσιγκτον . . . ένας φορέας για την αύξηση και τη διάχυση των γνώσεων".

Για τον James Smithson, νόθο γιο ενός άγγλου Δούκα, μια πιθανή αιτία αυτής της απόφασης ήταν η ενόχλησή του από την άρνηση της αγγλικής κοινωνίας να του επιτρέψει τη χρήση του ονόματος του πατέρα του.

Η επιστημονική σταδιοδρομία και επαγγελματική επιτυχία του Smithson -σπούδασε χημικός και ειδικεύτηκε στην ορυκτολογία στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης- του έδωσε οικονομική άνεση και μεγάλη αναγνώριση. Τα οικονομικά του βελτιώθηκαν ακόμη περισσότερο το 1800 λόγω της περιουσίας που κληρονόμησε από τη μητέρα του. Μετά το θάνατο

του, η επιστημονική κοινότητα έδωσε το όνομά του σε ένα σημαντικό ορυκτό, τον ανθρακικό ψευδάργυρο, $ZnCO_3$. Το ονόμασε **σμιθσονίτη**.

Η αμερικανική Κυβέρνηση αποδέχτηκε τη δωρεά και το 1846 ξεκίνησαν οι εργασίες για το σχεδιασμό και την οργάνωση του Ιδρύματος.

Η ανέγερση του κτιρίου που θα στέγαζε το Ίδρυμα, και θα είχε τη μορφή ενός "κάστρου" νορμανδικής αρχιτεκτονικής, ολοκληρώθηκε το 1855. Μέχρι το 1881 ο πύργος στέγαζε το σύνολο των δραστηριοτήτων: το μουσείο επιστημών, την πινακοθήκη, την αίθουσα διαλέξεων, τα ερευνητικά εργαστήρια, τα γραφεία και την κατοικία της οικογένειας του Γραμματέα του Ιδρύματος. Σήμερα στεγάζει μόνο τα γραφεία διοικήσεως και το εκτεταμένο Κέντρο Πληροφοριών. Στην είσοδο του κτιρίου υπάρχει η κρύπτη με τη μαρμάρινη τεφροδόχο που περιέχει τη στάχτη του Smithson. Οδόνες αφής δίνουν πληροφορίες στους επισκέπτες σε ό διαφορετικές γλώσσες.

Οι είκοσι βιβλιοθήκες του Ιδρύματος, από τη Νέα Υόρκη μέχρι τον Παναμά, διαθέτουν περισσότερους από 1,5 εκατομ. τόμους, από τους οποίους 40.000 είναι σπάνια βιβλία. Υπάρχει μεγάλη ποικιλία εκπαιδευτικών προγραμμάτων και η Υπηρεσία Κινητών εκδόσεων διακινεί 40 με 50 εκδόσεις κάθε χρόνο.

συνέχεια στη σελίδα 8

Η παγκόσμια έκθεση έρχεται στη Θεσσαλονίκη

Διεκδίκηση της διοργάνωσης της EXPO 2008 από την πόλη μας

Ενας απ' τους θεσμούς που καθόρισαν τη φυσιογνωμία της πόλης και συνέβαλε στην ανάπτυξη της αλλά και στην προβολή της στο εξωτερικό, είναι αναμφίβολα η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης. Τώρα, στις αρχές του 21ου αιώνα η διεκδίκηση της Expo 2008, δημιουργεί ένα παράθυρο αισιοδοξίας για την υλοποίηση έργων υποδομής που θα διαμορφώσουν το σύγχρονο στίγμα της πόλης και θα αναβαθμίσουν την ποιότητα ζωής στην πόλη και την περιοχή.

Η ιστορία των Παγκόσμιων Εκθέσεων (EXPO) ξεκινά το 1851 στο Λονδίνο με θέμα τη βιομηχανία. Το "Κρύσταλ Πάλας" κατασκευάζεται για να στεγάσει τα εκθέματα της βιομηχανικής επανάστασης και να υποδεχτεί τα έξι εκατομμύρια επισκεπτών της έκθεσης, που είχε διάρκεια 6 μηνών. Από τα σημαντικά έσοδα που απέφερε χρηματοδοτήθηκε αργότερα η ανέγερση του Μουσείου Επιστημών, της Φυσικής Ιστορίας και άλλων σημαντικών κτιρίων.

Οι Παγκόσμιες Εκθέσεις συνεχίζουν να γίνονται στα μεγάλα βιομηχανικά κέντρα: Λονδίνο, Νέα Υόρκη, Παρίσι, Βιέννη κι εκφράζουν την πίστη του ανθρώπου στα Τεχνολογικά επιτεύγματα και στην επιστημονική πρόοδο. Σε πολλές από αυτές δημιουργήθηκαν κτίρια μεγάλης αναγνωσιμότητας όπως ο Πύργος του Αιφελ στο Παρίσι ή το Atomium στις Βρυξέλλες.

Στην πορεία τους, οι Παγκόσμιες Εκθέσεις προσαρμόστηκαν στις ανάγκες της εποχής. Μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο μάλιστα, φέρνουν τη μαγιά της παγκοσμιοποίησης και παρουσιάζουν την καινοτομία και τα πρωτοποριακά επιτεύγματα. Η EXPO αποτελεί το πιο γοητευτικό σύγχρονο παγκόσμιο πανηγύρι κι αλλάζει τη φυσιογνωμία της πόλης που τη διοργανώνει.

Στη δική μας περίπτωση, ύστερα από προεργασία πολλών ετών, η αντίστροφη μέτρηση ξεκίνησε φέτος τον Ιούνιο στο Παρίσι, όπου οι τρεις υποψήφιες πόλεις - Θεσσαλονίκη, Σαραγόσα, Τεργέστη - επιδόθηκαν στο παιχνίδι των εντυπώσεων κατά την επίσημη παρουσίαση του προτεινόμενου θέματος

τους. Η πολυμελής ελληνική αντιπροσωπεία με επικεφαλής τον Υπουργό Μακεδονίας Θράκης Νίκο Τσαρτσιώνη, υποστήριξε με όλα τα μέσα την ελληνική πρόταση με θέμα "Μητέρα Γη" και τις τρεις υποενότητες που περιλαμβάνει "Γνώση της γης", "Γεωργία", "Διατροφή". Για το Expo Site, που θα ονομάζεται Metropolis, έχει προταθεί χώρος σε οικόπεδο του ΤΕΙ, στη Σίνδο και η έκθεση θα λειτουργήσει από 1 Μαΐου μέχρι 31 Ιουλίου 2008. Η παρουσίαση έκλεισε με μια αστραφτερή δεξίωση στο ξενοδοχείο Four Seasons.

Ο ανταγωνισμός των τριών υποψηφίων πόλεων θα είναι σκληρός καθώς τα κριτήρια επιλογής, υπαγορεύονται από τη λογική και από τις διεθνείς συμμαχίες. Σ αυτό το επίπεδο τόσο η Ιταλία όσο και η Ισπανία είναι χώρες που ασκούν μεγάλη επιρροή στους παγκόσμιους συσχετισμούς. Απ' την άλλη, η υποψηφιότητα της Θεσσαλονίκης υπερτερεί σε δύο τομείς: Στο προτεινόμενο θέμα και την οικονομική κάλυψη και εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

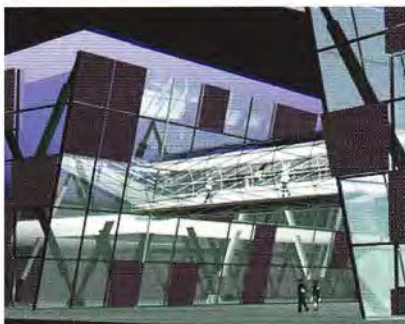
Το θέμα μας, "Μητέρα Γη" με τις τρεις υποενότητες του είναι ευρύ και αφορά όλες τις χώρες του κόσμου. Τις πλούσιες, γιατί προβληματίζονται έντονα πάνω στα ζητήματα προσωπικής διατροφής, μεταλλαγμένων προϊόντων αλλά και τις φτωχές που τις απασχολούν τεράστια προβλήματα όπως ο υποσιτισμός. Το προτεινόμενο θέμα της Σαραγόσα, το "Νερό" φαίνεται να εμπεριέχεται εν μέρει στην πρόταση της Θεσσαλονίκης, ενώ η πρόταση της Τεργέστης για την "Κινητικότητα της γνώσης" δεν αποτελεί θέμα προτεραιότητας για τις πιο φτωχές χώρες.

Το στοιχείο για τη Θεσσαλονίκη είναι μεγάλο αν σκεφτεί κανείς τη δυναμική που αναπτύσσεται σε μια

πόλη που διοργανώνει την EXPO. Σ' αυτή την υπόθεση, εφόσον επιτύχει η πρόταση της Θεσσαλονίκης, δεν μπορεί να μη συμμετέχει το Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας που έχει την εμπειρία της συμμετοχής στο ελληνικό κρατικό περίπτερο, στην EXPO 2000 που έγινε στο Ανόβερο της Γερμανίας.

Ός τα μέσα Δεκεμβρίου θα ξέρουμε αν τελικά θα υπερισχύσει η υποψηφιότητα της Θεσσαλονίκης. Όσο πλησιάζει η ώρα της κρίσης, όταν το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων (BIE) θα αναθέσει σε μία από τις τρεις πόλεις τη διοργάνωση της έκθεσης, τόσο η αγωνία κορυφώνεται καθώς η Θεσσαλονίκη βλέπει την EXPO σαν την υπερταχεία που δε θα την κάνει να κοκκινίζει από ντροπή στη μεγάλη καθυστέρησή της στο ραντεβού με την ανάπτυξη.

Μάγδα Δημάκη.

Η εξερεύνηση του διαστήματος και το Τεχνικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Κατερίνα Καρατζουλίδου

Ο μήνας Οκτώβριος είναι για ορισμένους ανθρώπους ένας μήνας εξαιρετικά σημαντικός, καθώς φέρνει στη μνήμη το εκπληκτικό εκείνο επίτευγμα που οδήγησε στην έναρξη της εποχής του Διαστήματος και άλλαξε την πορεία της ανθρωπότητας

Στις 4 Οκτωβρίου 1957, ο πρώτος Ρωσικός δορυφόρος SPUTNIK 1 ξάφνιασε και εντυπωσίασε τους κατοίκους της Γης, καθώς αποτέλεσε το πρώτο ανθρώπινο κατασκεύασμα που ξέφυγε από τη γήινη βαρύτητα και μπήκε σε τροχιά γύρω από τη Γη. Με διάμετρο μόλις 58 εκατοστών και βάρος 83 κιλά συμπλήρωνε μια περιφορά γύρω από τη Γη σε μία ώρα και 35 λεπτά. Εφοδιασμένος με πομπούς που εξέπεμπαν στα 20 και 40 MHz έκανε γνωστή σε ολόκληρο τον πλανήτη την παρουσία του γύρω από τη γη για 21 ημέρες. Ήταν εξοπλισμένος με όργανα για τη μέτρηση της ατμοσφαιρικής πίεσης, αν και ο κυριότερος στόχος ήταν να προβάλλει την τεχνολογική πρωτοπορία των Σοβιετικών.

Η μικρή εκείνη σφαίρα άνοιξε το δρόμο για την κατάκτηση του διαστήματος. Ένα δρόμο άγνωστο, εχθρικό, απρόβλεπτο και δαπανηρό, αλλά συγχρόνως παράξενο και γοητευτικό, που μας εφοδίασε με καινούργιες γνώσεις για το χώρο πέρα από τη Γη, αλλά, όσο και αν αυτό ακούγεται περίεργο, για την ίδια τη Γη. Μαζί με τις πληροφορίες και τις καινούργιες επιστημονικές γνώσεις συνέβαλε στη θεαματική βελτίωση του βιοτικού μας επιπέδου, καθώς μας έδωσε τη δυνατότητα να χρησιμοποιούμε καλύτερης ποιότητας υλικά και ένα πλήθος νέων συσκευών και μηχανημάτων, που διευκολύνουν τη ζωή μας και βελτιώνουν την ποιότητα της.

Η επέτειος της 4ης Οκτωβρίου ήταν ένας από τους λόγους που διαλέξαμε το συγκεκριμένο τεύχος της ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, για να ξεκινήσει μια μόνιμη σελίδα

αφιερωμένη στην εξερεύνηση του Διαστήματος. Η σελίδα αυτή αποτελεί μια υπενθύμιση του ενδιαφέροντος του ΤΜΘ για το Διάστημα, από τα πρώτα κιόλας χρόνια της λειτουργίας του. Όσοι μετείχαν στις δραστηριότητες ή παρακολουθούσαν την ανοδική πορεία του Μουσείου, θυμούνται τις διαλέξεις, εκθέσεις, προβολές και εκπαιδευτικά προγράμματα με τα οποία το ΤΜΘ προσπαθούσε να ενημερώσει και να εξοικειώσει το ευρύτερο κοινό, αλλά κυρίως τους νέους (μαθητές και φοιτητές) με τις παγκόσμιες προσπάθειες και τα επιτεύγματα στο χώρο της εξερεύνησης του Διαστήματος.

Η δραστηριοποίηση αυτή ξεκίνησε το 1982 όταν το Μουσείο εξασφάλισε τη διάθεση από τη NASA ενός κομματιού από τα πετρώματα που είχαν φέρει κατά την επιστροφή τους από το φεγγάρι οι αστροναύτες του προγράμματος Apollo. Ήταν η πρώτη φορά στην Ελλάδα που δόθηκε η δυνατότητα σε μεγάλο αριθμό ενδιαφερομένων, στη Θεσσαλονίκη και όχι μόνο, να δουν από κοντά ένα κομμάτι από ουράνιο σώμα. Αργότερα, όταν συμπλήρωθηκαν τα 30 χρόνια εξερεύνησης του Διαστήματος οργανώθηκε μια έκθεση-πολυθέαμα, με φωτογραφίες, κείμενα, slides, video και τριδιάστατα εκθέματα, η οποία λειτούργησε στον πρώτο εκθεσιακό χώρο του Μουσείου, στην οδό Αχελώου, από 12 Οκτωβρίου μέχρι 12 Δεκεμβρίου 1987. Η έκθεση εκείνη, που είχε εξαιρετική επιτυχία, μεταφέρθηκε και παρουσιάστηκε για μεγάλα χρονικά διαστήματα σε άλλους εκθεσιακούς χώρους, τόσο στη Θεσσαλονίκη, όσο και εκτός αυτής.

Στο ξεκίνημά της, η εξερεύνηση του Διαστήματος προκάλεσε έντονες αντιπαραθέσεις σχετικά με την αξία και τη χρησιμότητά της. Ακόμη και σήμερα, ίσως αρκετοί άνθρωποι να θεωρούν την εξερεύνηση αυτή μια περιττή και πολύ δαπανηρή υπόθεση. Λησμονούν όμως ότι πέρα από την αναμφισβήτητη επιστημονική της αξία, έχει προσφέρει πολλαπλά οφέλη στην ανθρωπότητα. Μεταξύ αυτών οι μετεωρολογικοί δορυφόροι, που μας επιτρέπουν να προβλέπουμε έγκαιρα και με ακρίβεια τις καιρικές μεταβολές, οι τηλεπικοινωνιακοί δορυφόροι που εξασφαλίζουν την πραγματοποίηση εκατομμυρίων συνδιαλέξεων, η δορυφορική τηλεόραση που μας επιτρέπει να παρακολουθούμε "in real time" την εξέλιξη των γεγονότων στην άλλη άκρη της Γης, καθώς και η χαρτογράφηση της με ακρίβεια άγνωστη μέχρι τότε.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 8

Η αποτυχία του Project Genesis

"Διακόσια εξήντα τέσσερα εκατομμύρια δολάρια για μερικούς κόκκους αλατιού", θα μπορούσε να είναι ο τίτλος του ρεπορτάζ σε σκανδαλοθηρική εφημερίδα. Γιατί πράγματι τόσο στοιχίσε στη NASA η προσπάθεια να φέρει στη Γη για μελέτη μερικά δισεκατομμύρια ιόντα από τον ηλιακό άνεμο, που όλα μαζί δε θα ζύγιζαν περισσότερο από όσο μερικοί κόκκοι αλατιού.

Πρόκειται για το Πρόγραμμα Genesis. Ένα πολύ φιλόδοξο σχέδιο με στόχο να δοθεί η δυνατότητα μελέτης στα επιστημονικά εργαστήρια της σύστασης του πιο σημαντικού ουράνιου σώματος στο Ηλιακό μας Σύστημα: του ίδιου του Ηλίου. Η NASA δεν έφερε δείγματα ύλης από το Διάστημα μετά το 1972, όταν το Apollo 17 επέστρεψε στη Γη, για τελευταία φορά, με πετρώματα από το φεγγάρι. Σήμερα βρίσκονται σε εξέλιξη δύο σχετικές αποστολές: το πρό-γραμμα της NASA "Stardust", το οποίο αυτή τη στιγμή συλλέγει σωματίδια καθώς προσπερνά τον κομήτη Wild 2 και θα επιστρέψει στη Γη το 2006, και το Ιαπωνικό πρόγραμμα του οποίου το διαστημικό όχημα θα προσ-εδραφισθεί στον αστεροειδή Itokawa και θα επιστρέψει με δείγματα του εδάφους το 2007.

Το Πρόγραμμα Genesis θα έβαζε σε τροχιά ένα διαστημικό όχημα έξω από την μαγνητόσφαιρα, η οποία προστατεύει τη Γη απορροφώντας την επικίνδυνη ακτινοβολία του Ηλίου. Στη θέση εκείνη τα ελεύθερα σωματίδια (ισότοπα) που είχαν ξεκινήσει τη διαδρομή τους από την επιφάνεια του Ηλίου θα μπορούσαν να συλλεγούν σε ειδικά πλακίδια φτιαγμένα από πυρίτιο, διαμάντι, χρυσό, ζαφείρι και άλλα κατάλληλα υλικά. Η μελέτη των σωματιδίων δε θα αποκάλυπτε μόνο τη σύνθεση του Ηλίου, αλλά θα βοηθούσε στην επιβεβαίωση θεωριών για το πώς δημιουργήθηκε ο πλανήτης μας από τα νεφελώματα της αστρικής σκόνης.

Η εκτόξευση του διαστημικού οχήματος έγινε από το

Cape Canaveral στις 8 Αυγούστου 2001. Μπήκε σε τροχιά και άρχισε να συλλέγει δείγματα τέσσερις μήνες αργότερα. Η συλλογή ολοκληρώθηκε φέτος τον Απρίλιο, όταν το τμήμα του οχήματος μέσα στο οποίο βρίσκονταν τα δείγματα και τα όργανα μετρήσεων αποχωρίσθηκε από το κυρίως όχημα για να επιστρέψει στη Γη. Είχε παραμείνει στο διάστημα

περισσότερο από τρία χρόνια, κατά τη διάρκεια των οποίων είχε διατρέξει τρεισήμισι εκατομμύρια χιλιόμετρα.

Η επιστροφή είχε προγραμματιστεί για το μεσημέρι της 8 Σεπτεμβρίου 2004. Για να αποφευχθεί η βλάβη στο πολύτιμο φορτίο που μπορούσε να προκαλέσει η σύγκρουση με το έδαφος, έστω και με τη μικρή ταχύτητα των 16 χιλιομέτρων που θα εξασφάλιζε το ειδικό αλεξίπτωτο, η NASA ανέθεσε σε ομάδα πεπειραμένων πιλότων ελικοπτέρων να "αρπάξουν" το αλεξίπτωτο όταν αυτό θα βρίσκονταν ακόμη στον αέρα, στα 1500 περίπου μέτρα. Ο σχεδιασμός αυτής της πρωτότυπης επιστροφής στη Γη άρχισε να σχεδιάζεται δύο χρόνια πριν από την εκτόξευση. Στα πέντε χρόνια της προετοιμασίας έγιναν δεκαεπτά επιτυχημένες δοκιμές "αρπαγής", με αντικείμενα του ίδιου μεγέθους και βάρους (250 κιλά), που έπεφταν από αεροπλάνο με αλεξίπτωτα του ίδιου τύπου.

Η εκρηκτική γόμωση, όμως, που θα απελευθέρωνε και θα άνοιγε το αλεξίπτωτο, για άγνωστο λόγο, δεν εξερράγη την κατάλληλη στιγμή και το αλεξίπτωτο δεν άνοιξε. Το μικρό διαστημικό σκάφος προσέκρουσε στη Γη με ταχύτητα 330 χιλιομέτρων την ώρα. Το αποτέλεσμα φαίνεται στη φωτογραφία.

Παρ' όλη τη τραγική αυτή αστοχία και τη μεγάλη απογοήτευση, οι επιστήμονες ελπίζουν πως αρκετά από τα πλακίδια δεν έχουν μολυνθεί από την γήινη ατμόσφαιρα και με μελέτες που θα κρατήσουν πολλά χρόνια θα μπορέσουν να αποκαλύψουν μερικά τουλάχιστον από τα μυστικά του Σύμπαντος.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι το πασιγνωστο Αεροπορικό και Διαστημικό Μουσείο απέκτησε ένα "παράρτημα" που βρίσκεται κοντά στο αεροδρόμιο Dulles, στη γειτονική Πολιτεία Βιρτζίνια. Πρόκειται για το Steven F. Udvar-Hazy Center που εγκαινιάστηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2003, εκατοστή επέτειο της πρώτης πτήσης των αδελφών Wright.

Σήμερα στο "παράρτημα" στεγάζονται περισσότερα από 80 αεροσκάφη και 60 διαστημικά οχήματα. Πολύ περισσότερα από όσα βρίσκονται στο τεράστιο Αεροπορικό και Διαστημικό Μουσείο. Μεταξύ αυτών μπορεί κανείς να δει το τελευταίο Concorde, το διαστημικό λεωφορείο Enterprise, το B 29 Enola Gay της πρώτης ατομικής βόμβας και ένα Blackbird SR 71, που διατηρεί μέχρι σήμερα το παγκόσμιο ρεκόρ ταχύτητας. Τελικά το "παράρτημα" θα στεγάσει 200 αεροσκάφη και 100 διαστημικά οχήματα. Το καινούργιο μουσείο απέχει λιγότερο από μιση ώρα από την Washington.

M. Ιατρίδης

Επίσης ένας μεγάλος αριθμός νέων υλικών και ένα πλήθος συσκευών, που αναπτύχθηκαν προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι ειδικές συνθήκες που επικρατούν στο Διάστημα, χρησιμοποιούνται ευρύτατα στην καθημερινή μας ζωή. Υπάρχουν περισσότερα από 30.000 τέτοια "παραπροϊόντα", (spin offs) του διαστημικού προγράμματος που σήμερα βρίσκονται παντού: Στα αεροδρόμια, τα νοσοκομεία, τις βιομηχανικές μονάδες, τα γραφεία, τα σούπερ-μάρκετ και στα σπίτια μας.

Με την επανέκδοση της "ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ", το ενδιαφέρον για τα δρώμενα στο Διάστημα θα ξαναέλθει στο προσκήνιο με την καδιέρωση της σελίδας "ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ". Τα δέματα άλλοτε θα έχουν σχέση με επετείους σημαντικών γεγονότων και άλλοτε με ενδιαφέροντα επίκαιρα συμβάντα. Στη φωτογραφία, στα εγκαίνια της έκδοσης με το πέτρωμα του φεγγαριού, αριστερά ο τότε Διευθυντής του Αμερικανικού Κέντρου, κ. Richard Scorza και ο καθηγητής κ. Δ. Φατούρος

Υπεύθυνος Έκδοσης: Δημ. Ψύλλος, Σχεδιασμός και Επιμέλεια Έκδοσης: Νίκος Μούτσης
Υπεύθυνος Υλης: Μάνος Ιατρίδης, Εκτύπωση: Σ. ΓΙΑΧΟΥΔΗΣ - Μ. ΓΙΑΧΟΥΔΗΣ ο.ε.
Τηλέφωνο επικοινωνίας: 23 10 483 000, e-mail: board@tmth.edu.gr, ιστοσελίδα: www.tmth.edu.gr

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Συστήματα Πληροφορικής LOGISMOS